

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 257/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. apríla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Kurucová, s. r. o., Hurbanova 486/2, Senica, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Jany Kurucovej, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Zm 12/2011 z 9. októbra 2012 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31 CoZm 4/2012 z 31. januára 2013, a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Zm 12/2011 z 9. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 31 CoZm 4/2012 z 31. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola zmenkovým platobným rozkazom okresného súdu sp. zn. 1 Zm 12/2011 z 11. septembra 2012 zaviazaná zaplatiť zmenkovú sumu 60 000 € s príslušenstvom.

Proti tomuto zmenkovému platobnému rozkazu podala sťažovateľka námietky, o ktorých rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 9. októbra 2012 tak, že ich odmietol ako oneskorene podané.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 31. januára 2013 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka podrobne poukazuje na skutkové okolnosti týkajúce sa vydania zmenky. V sťažnosti ďalej uvádza:

„Ja som sa obrátila na pána [REDAKOVANÉ], aby podal námietky (splnomocnila som ho na podanie námietok), lebo mal všetky doklady, ktoré sa celej záležitosti týkali a tieto doklady preukazovali, že pán [REDAKOVANÉ] použil zmenku, ktorá mala byť podľa našej dohody roztrhaná, nakoľko bola vystavená len ako zábezpeka, aby som sa z bytu, ktorý pán [REDAKOVANÉ] odo mňa odkúpil, vystažovala v dohodnutej lehote. Námietky v lehote pán [REDAKOVANÉ] nepodal.

Preto som podala námietky oneskorene prípisom zo dňa 28. 9. 2012. Okresný súd v Trnave uznesením č. 1 Zm 12/2011 zo dňa 9. 10. 2012 moje námietky odmietol. Následne na to som dňa 7. 11. 2012 podala odvolanie, avšak KS v Trnave uznesením číslo 31 CoZm 4/2012 zo dňa 31. 1. 2013 napadnuté uznesenie OS v Trnave potvrdil.

V mojom odvolaní som uviedla dôvody, prečo som podala námietky voči zmenkovému platobnému rozkazu oneskorene, čím som súd v podstate žiadala i o odpustenie lehoty. Súd však moje podanie neposúdil podľa obsahu a mojím návrhom na odpustenie zmeškania lehoty sa nezaoberal. Súd porušil Občiansky súdny poriadok, čím mi vznikla škoda.“

K využitiu opravných prostriedkov a právnych prostriedkov nápravy sťažovateľka uvádza:

„Snažila som sa vec riešiť i trestným oznámením zo dňa 11. 3. 2013. MV SR sekcia kontroly a inšpekčnej služby uznesením č. ČVS: SKIS-190/OISZ-V-2013 zo dňa 30. 4. 2013 moje oznámenie odmietla. Voči tomuto uzneseniu som podala sťažnosť dňa 9. 5. 2013. Okresná prokuratúra v Senici uznesením č. 1 Pn 135/13 zo dňa 26. 7. 2013 mojej sťažnosti vyhovel a nariadila vyšetrovateľovi vo veci znova konať. Do dnešného dňa však trestná vec nie je skončená.

Využila som všetky právne prostriedky, aby som rozhodnutia oboch súdov zrušila a aby súdy vo veci opäť konali, čo sa mi nepodarilo. Navyše som podala i trestné oznámenie v snahe domôcť sa spravodlivosti, ale do dnešného dňa trestné konanie nie je skončené. Podala som podnet na generálnu prokuratúru na podanie mimoriadneho dovolania. Generálny prokurátor mimoriadne dovolanie doposiaľ nepodal.“

K namietanému porušeniu označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru sťažovateľka uvádza:

„Okresný súd Trnava a Krajský súd Trnava sa neriadili ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku čím porušili moje ústavné právo podľa čl. 19 ods. 2 ústavy SR, čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy SR a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR. Nesprávnym rozhodnutím oboch súdov mi neoprávnene zasiahli do môjho súkromného

a rodinného života. Pán [REDACTED] zneužil svoje vlastníctvo na ujmu mojich práv a konal v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Okresný súd Trnava i Krajský súd Trnava porušili moje právo na spravodlivý súdny proces. Nebola som súdom poučená, že môžem žiadať súd o navrátenie lehoty, keďže som až po lehote zistila, že môj splnomocnený zástupca nepodal v mojom mene námietky. Nie z vlastnej viny, som nepodala včas námietky. Navyše súdy porušili zákon, keď neposúdili moje podanie podľa svojho obsahu, čím mi znemožnili sa v zmenkovom konaní o zaplatenie 60.000 eur brániť.

V konaní som nebola ako účastník riadne poučená, čo je potrebné považovať za vadu konania. Táto vada konania nebola v ďalšom priebehu konania zhojená a preto som nemala úspech. Konanie bolo postihnuté vadou predstavujúcou významný zásah do procesného postavenia účastníka, resp. porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie.

Napadnuté rozhodnutia Okresného súdu Trnava i Krajského súdu Trnava porušujú označené ústavné práva sťažovateľa v dôsledku toho, že boli arbitrárne a zjavne neodôvodnené, pretože okresný a krajský súd prekračujú rozumné medze výkladu právnej normy (OSP) sa odmietol zaoberať mojou vecou.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo... podľa čl. 19 ods. 1... podľa čl. 20 ods. 1 a ods. 3... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Zm 12/2011 zo dňa 9. 10. 2012 a uznesením Krajského súdu Trnava sp. zn. 31 CoZm4/2012 zo dňa 31. 1. 2013 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Zm 12/2011 zo dňa 9. 10. 2012 a uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 31 CoZm 4/2012 zo dňa 31. 1. 2013 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,13 €..., ktorú je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet jeho splnomocneného zástupcu... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z 9. októbra 2012

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka v tejto časti namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu z 9. októbra 2012. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie podľa § 201 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 31. januára 2013 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Právomoc krajského súdu, ktorú uplatnil pri rozhodnutí o odvolaní

sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z 31. januára 2013

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Sťažovateľka namieta porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z 31. januára 2013.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky o podaní trestného oznámenia a tiež o podnete na podanie mimoriadneho dovolania ústavný súd poukazuje na to, že z § 53

ods. 1 zákona o ústavnom súde použitím argumentu *a contrario* vyplýva, že sťažnosť je prípustná po vyčerpaní opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje sťažovateľovi a na použitie ktorých je tento oprávnený podľa osobitných predpisov. Opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť sťažnosti, nemôže byť však každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa môžu reálne rozvinúť procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (m. m. II. ÚS 77/06, IV. ÚS 547/2012, IV. ÚS 148/2013).

Rovnako tak podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Ustanovenie § 243e ods. 1 OSP neukladá totiž povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora Slovenskej republiky rozhodnúť o tom, či podá, alebo nepodá mimoriadne dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, že zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 19/01, IV. ÚS 217/2011).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že plynutie dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde začalo právoplatnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu. Nemožno prihliadnúť na prípadné rozhodnutia príslušných orgánov o trestnom oznámení sťažovateľky. Rovnako tak nie je relevantné, že sťažovateľka do podania sťažnosti nemá vedomosť o spôsobe vybavenia jej podnetu na podanie mimoriadneho dovolania. Samotné podanie podnetu v prípade jeho nevyhovenia generálnym prokurátorom Slovenskej republiky nie je totiž účinným právnym prostriedkom, ktorý právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje každej osobe na ochranu jej základných práv alebo slobôd. Samotný podnet na podanie mimoriadneho dovolania nie je teda iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľka v zmysle § 53 ods. 1 zákona

o ústavnom súde povinná vyčerpať na ochranu svojich základných práv alebo slobôd ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že z jeho zistení vyplýva, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2013, pričom sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, podala sťažnosť na poštovú prepravu 27. novembra 2013, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2015